

Dietetyka pediatryczna

1. METRYCZKA

Rok akademicki	2025/2026
Wydział	Nauk o Zdrowiu
Kierunek studiów	Dietetyka
Dyscyplina wiodąca	Nauki o zdrowiu
Profil studiów	praktyczny
Poziom kształcenia	I stopnia
Forma studiów	stacjonarne
Typ modułu/przedmiotu	obowiązkowy
Forma weryfikacji efektów uczenia się	egzamin
Jednostka prowadząca /jednostki prowadzące	Zakład Dietetyki Klinicznej (ul. Ciołka 27, 01-445 Warszawa) Zakład Biologii Medycznej (ul. Litewska 14/16, 00-575 Warszawa) Klinika Neonatologii i Chorób Rzadkich (Uniwersyteckie Centrum Kliniczne Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego, Dziecięcy Szpital Kliniczny, ul. Żwirki i Wigury 63a, 02-091 Warszawa)
Kierownik jednostki/kierownicy jednostek	prof. Dorota Szostak-Węgierek, dr hab. Gabriela Olędzka, prof. Bożena Kociszewska-Najman
Koordynator przedmiotu	dr hab. Aneta Czerwonogrodzka-Senczyna (aneta.czerwonogrodzka@wum.edu.pl)
Osoba odpowiedzialna za sylabus	dr hab. Aneta Czerwonogrodzka-Senczyna (aneta.czerwonogrodzka@wum.edu.pl)
Prowadzący zajęcia	Zakład Dietetyki Klinicznej: dr hab. Iwona Boniecka; dr hab. Aneta Czerwonogrodzka-Senczyna; mgr Paulina Gryz; dr hab. Anna Jeznach-Steinhagen; Zakład Biologii Medycznej: dr hab. Agnieszka Bzikowska-Jura; mgr Adriana Szulińska; Klinika Neonatologii i Chorób Rzadkich: dr n.med. Joanna Schreiber-Zamora; dr n.med. Beata Borek-Dzięcioł; dr n.med. Natalia Czaplińska; dr n.med. Dariusz Madajczak; prof. dr hab. n.med. Andrzej Piotrowski;

2. INFORMACJE PODSTAWOWE

Załącznik nr 4B do Procedury opracowywania i okresowego przeglądu programów studiów
(stanowiącej załącznik do Zarządzenia nr .../2024 Rektora WUM z dnia2024 r.)

Rok i semestr studiów	Rok 2, semestr 1 (3)		Liczba punktów ECTS	3.00
FORMA PROWADZENIA ZAJĘĆ		Liczba godzin	Kalkulacja punktów ECTS	
Godziny kontaktowe z nauczycielem akademickim				
wykład (W)				
seminarium (S)		46	1.8	
ćwiczenia (C)				
e-learning (e-L)		30	1.2	
zajęcia praktyczne (ZP)				
praktyka zawodowa (PZ)				
Samodzielna praca studenta				
Przygotowanie do zajęć i zaliczeń				

3. CELE KSZTAŁCENIA	
C1	Prezentowanie aktualnego stanu wiedzy na temat prawidłowego postępowania żywieniowego i dietetycznego w populacji wieku rozwojowego
C2	Zapoznanie studenta z zasadami prawidłowego postępowania żywieniowego u dzieci i młodzieży w zakresie diet fizjologicznych
C3	Poznanie zasad postępowania dietetycznego i leczenia żywieniowego pacjentów pediatrycznych w wybranych jednostkach chorobowych
C4	Przygotowanie studenta do praktycznego wykorzystania zdobytej wiedzy w przyszłej pracy dietetyka

4. EFEKTY UCZENIA SIĘ	
Numer efektu uczenia się	Efekty w zakresie
Wiedzy – Absolwent zna i rozumie:	
E_W13	Wymienia objawy i przyczyny wybranych chorób oraz wskazuje podstawy działań interwencyjnych wobec pacjentów
E_W14	Definiuje podstawowe pojęcia żywieniowe i systematyzuje wiedzę dotyczącą zasad prawidłowego żywienia dzieci w różnych przedziałach wiekowych
E_W31	Wyjaśnia zasady i podstawy fizjologiczne dietetyki pediatrycznej
E_W44	Zna sposoby oceny stanu zdrowia całych populacji i zasady stosowane przy porównywaniu stanu zdrowia różnych grup populacyjnych

Umiejętności – Absolwent potrafi:

E_U06	Wykorzystuje w praktyce różne sposoby oceny stanu odżywienia i sposobu żywienia
E_U20	Opracowuje plany postępowania żywieniowego w różnych jednostkach chorobowych
E_U21	Tworzy mapę zagrożeń zdrowotnych wynikających z nieprawidłowego żywienia dzieci i dostrzega potrzeby przyszłych pacjentów
E_U65	Wskazuje procesy prowadzące do rozwoju chorób i analizuje zależności między żywieniem a rozwojem chorób

Kompetencji społecznych – Absolwent jest gotów do:

E_K01	Posiada świadomość własnych ograniczeń i wie kiedy zwrócić się do innych specjalistów
E_K07	Przestrzega zasad etyki zawodowej
E_K08	Przestrzega praw pacjenta, w tym prawa do informacji dotyczącej proponowanego postępowania dietetycznego oraz jego możliwych następstw i ograniczeń

5. ZAJĘCIA

Forma zajęć	Treści programowe	Efekty uczenia się
Wykład 1 (2h)	Treści kształcenia: Programowanie metaboliczne zdrowia w dorosłości. Osoba prowadząca: prof. Dorota Szostak-Węgierek	E_W13, E_W14, E_W31, E_W44
Wykład 2 (2h)	Treści kształcenia: Fizjologia procesu laktacji. Karmienie piersią jako złoty standard żywienia niemowląt. Skład pokarmu kobiecego, czynniki wpływającego na jego zmienność Osoba prowadząca: dr hab. Agnieszka Bzikowska-Jura	
Wykład 3 (2h)	Treści kształcenia: Dojrzewanie układu pokarmowego u dzieci. Charakterystyka zaburzeń czynnościowych przewodu pokarmowego u niemowląt Osoba prowadząca: Klinika Neonatologii i Chorób Rzadkich	
Wykład 4 (2h)	Treści kształcenia: Noworodki urodzone przedwcześnie i z małą masą urodzeniową. Różnice w postępowaniu żywieniowym w porównaniu z dziećmi urodzonymi o czasie Osoba prowadząca: Klinika Neonatologii i Chorób Rzadkich	
Wykład 5 (2h)	Treści kształcenia: Metody oceny stanu odżywienia w populacji pediatrycznej Osoba prowadząca: dr hab. Aneta Czerwonogrodzka-Senczyna	
Wykład 6 (2h)	Treści kształcenia: Charakterystyka produktów specjalnego przeznaczenia żywieniowego dla niemowląt i dzieci Osoba prowadząca: dr hab. Agnieszka Bzikowska-Jura/mgr Adriana Szulińska	
Wykład 7 (2h)	Treści kształcenia: Zasady żywienia dzieci w wieku poniemowlęcym oraz przedszkolnym Osoba prowadząca: dr hab. Aneta Czerwonogrodzka-Senczyna	
Wykład 8 (2h)	Treści kształcenia: Zasady żywienia dzieci i młodzieży w wieku szkolnym, w tym w okresie pokwitania Osoba prowadząca: dr hab. Aneta Czerwonogrodzka-Senczyna	
Wykład 9 (2h)	Treści kształcenia: Zaburzenia stanu odżywienia u dzieci: otyłość i niedożywienie Osoba prowadząca: dr hab. Aneta Czerwonogrodzka-Senczyna	
Wykład 10 (2h)	Treści kształcenia: Żywnienie w chorobach jamy ustnej i zębów Osoba prowadząca: dr hab. Iwona Boniecka	

Załącznik nr 4B do Procedury opracowywania i okresowego przeglądu programów studiów
(stanowiącej załącznik do Zarządzenia nr .../2024 Rektora WUM z dnia2024 r.)

Wykład 11 (2h)	Treści kształcenia: Alergia na białka mleka krowiego i nietolerancja laktozy. Charakterystyka diety bezmlecznej i bezlaktozowej Osoba prowadząca: dr hab. Agnieszka Bzikowska-Jura	
Wykład 12 (2h)	Treści kształcenia: Charakterystyka wybranych chorób układu pokarmowego u dzieci (nieswoiste choroby zapalne jelit, przewlekłe i ostre zapalenie trzustki) Osoba prowadząca: Klinika Neonatologii i Chorób Rzadkich	
Wykład 13 (2h)	Treści kształcenia: Żywnienie dzieci i młodzieży chorych na cukrzycę Osoba prowadząca: dr hab. Anna Jeznach-Steinhagen	
Wykład 14 (2h)	Treści kształcenia: Żywnienie dzieci z wybranymi chorobami nerek Osoba prowadząca: mgr Paulina Gryz	
Wykład 15 (2h)	Treści kształcenia: Leczenie żywieniowe w populacji pediatrycznej – żywienie enteralne i parenteralne Osoba prowadząca: Klinika Neonatologii i Chorób Rzadkich	
Seminarium 1 (4h)	Treści kształcenia: Funkcjonowanie Banków Mleka Kobięcego w Polsce. Analiza składu mleka – zajęcia praktyczne Osoba prowadząca: dr hab. Agnieszka Bzikowska-Jura KOŁOKWIUM: wykład 2	E_W13, E_W14, E_W31, E_W44, E_U06, E_U20, E_U21, E_U65, E_K01, E_K07, E_K08
Seminarium 2 (2h)	Treści kształcenia: Wzmacniacze pokarmu naturalnego – praktyczne zastosowanie. Case study – żywienie noworodka urodzonego przedwcześnie Osoba prowadząca: Klinika Neonatologii i Chorób Rzadkich KOŁOKWIUM: wykład 3 i 4	
Seminarium 3 (2h)	Treści kształcenia: Analiza stanu odżywienia u dzieci z wykorzystaniem odpowiednich układów odniesienia Osoba prowadząca: dr hab. Aneta Czerwonogrodzka-Senczyna KOŁOKWIUM: wykład 1 i 5	
Seminarium 4 (2h)	Treści kształcenia: Diety zbilansowane stosowane w pediatrii. Mleka modyfikowane do żywienia niemowląt zdrowych i chorych Osoba prowadząca: dr hab. Agnieszka Bzikowska-Jura/mgr Adriana Szulińska KOŁOKWIUM: wykład 6	
Seminarium 5 (2h)	Treści kształcenia: Żywność dla niemowląt i małych dzieci – analiza rynku Osoba prowadząca: dr hab. Agnieszka Bzikowska-Jura KOŁOKWIUM: seminarium 1	
Seminarium 6 (4h)	Treści kształcenia: Planowanie żywienia dla dzieci stosujących różne odmiany diet roślinnych Osoba prowadząca: dr hab. Agnieszka Bzikowska-Jura KOŁOKWIUM: seminarium 5	
Seminarium 7 (4h)	Treści kształcenia: Indywidualizacja interwencji żywieniowej u dzieci z niepełnosprawnościami – Zespół Downa, Zespół Pradera-Willego, mózgowie porażenie dziecięce Osoba prowadząca: dr hab. Agnieszka Bzikowska-Jura/ mgr Adriana Szulińska KOŁOKWIUM: seminarium 6	
Seminarium 8 (4h)	Treści kształcenia: Wybrane zaburzenia odżywiania w populacji pediatrycznej - wybiórczość pokarmowa, neofobia żywieniowa, ARFID. Rola żywienia w zespole nadpobudliwości psychoruchowej z deficytem uwagi (ADHD) i autyzmie. Dieta bezmleczna w praktyce Osoba prowadząca: dr hab. Agnieszka Bzikowska-Jura KOŁOKWIUM: wykład 11	
Seminarium 9 (2h)	Treści kształcenia: Otyłość – planowanie diet w populacji pediatrycznej Osoba prowadząca: dr hab. Aneta Czerwonogrodzka-Senczyna KOŁOKWIUM: wykład 7-9	
Seminarium 10 (2h)	Treści kształcenia: Żywnienie dzieci z wybranymi chorobami metabolicznymi	

Załącznik nr 4B do Procedury opracowywania i okresowego przeglądu programów studiów
(stanowiącej załącznik do Zarządzenia nr .../2024 Rektora WUM z dnia2024 r.)

	Osoba prowadząca: Klinika Neonatologii i Chorób Rzadkich KOŁOKWIUM: seminarium 2
Seminarium 11 (2h)	Treści kształcenia: Współpraca lekarza i dietetyka w zakresie opieki nad dzieckiem z nieswoistą chorobą zapalną jelit Osoba prowadząca: Klinika Neonatologii i Chorób Rzadkich KOŁOKWIUM: wykład 12 i seminarium 10
Seminarium 12 (4h)	Treści kształcenia: Choroby glutenozależne (celiakia, nieceliakalna nadwrażliwość na gluten, alergia na pszenicę). Zasady diety bezglutenowej. Osoba prowadząca: dr hab. Agnieszka Bzikowska-Jura KOŁOKWIUM: seminarium 7 i 8
Seminarium 13 (2h)	Treści kształcenia: Praktyczne aspekty planowania żywienia u dzieci i młodzieży chorujących na cukrzycę. Osoba prowadząca: dr hab. Anna Jeznach-Steinhagen KOŁOKWIUM: wykład 13
Seminarium 14 (2h)	Treści kształcenia: Praktyczne aspekty planowania żywienia u dzieci i młodzieży z chorobami nerek. Osoba prowadząca: mgr Paulina Gryz KOŁOKWIUM: wykład 14
Seminarium 15 (2h)	Treści kształcenia: Planowanie i monitorowanie leczenia żywieniowego u dzieci chorujących na mukowiscydozę. Osoba prowadząca: dr hab. Aneta Czerwonogrodzka-Senczyna KOŁOKWIUM: wykład 10
Seminarium 16 (2h)	Treści kształcenia: Jak zaplanować „worek żywieniowy” dla pacjenta pediatrycznego – praca na przypadkach Osoba prowadząca: Klinika Neonatologii i Chorób Rzadkich KOŁOKWIUM: wykład 15 i seminarium 11

6. LITERATURA

Obowiązkowa

1. Banaszkiewicz A., Pituch-Zdanowska A., Żywnienie w gastroenterologii dziecięcej. Dietetyka pediatryczna. PZWL, Warszawa 2025
2. Czerwonogrodzka-Senczyna A., Brzeziński M. (red.): Dietetyka pediatryczna. PZWL, Warszawa 2025
3. Eugster G., Żywnienie dzieci. Urban&Partner, Wrocław 2018
4. Krawczyński M. (red.): Żywnienie dzieci w zdrowiu i chorobie. HelpMed, Kraków 2018
5. Kunachowicz H., Przygoda B., Nadolna I., Iwanow K.: Tabele składu i wartości odżywczej żywności. PZWL, Warszawa 2020
6. Nehring-Gugulska M., Żukowska-Rubik M., Pietkiewicz A. Karmienie piersią w teorii i praktyce. Medycyna Praktyczna, Kraków 2017
7. Rychlik E., Stoś K., Woźniak A., Mojska H. Normy żywienia dla populacji Polski. Narodowy Instytut Zdrowia Publicznego PZH – Państwowy Instytut Badawczy, Warszawa 2024
8. Szajewska H. (red.): Żywnienie i leczenie żywieniowe dzieci i młodzieży. Medycyna Praktyczna, Kraków 2024
9. Weker H., Rowicka G., Dyląg H i wsp. Poradnik żywienia dziecka w wieku od 1. do 3. Roku życia. Praktyczne zastosowanie norm i zaleceń żywieniowych. IMiDz, Warszawa 2020: www.imid.med.pl (zakładka: do pobrania)
10. Weker H., Barańska M. (red.): Żywnienie niemowląt i małych dzieci. Zasady postępowania w żywieniu zbiorowym. Instytut Matki i Dziecka, Warszawa 2014: www.imid.med.pl (zakładka: do pobrania)
11. Weker H. (red.): O żywieniu i aktywności fizycznej dzieci – prosto, nowocześnie, praktycznie. Instytut Matki i Dziecka, Warszawa 2015: www.imid.med.pl (zakładka: do pobrania)
12. Wesołowska A (red.). Banki Mleka w Polsce. Funkcjonowanie w podmiotach leczniczych – idea i praktyka. Ministerstwo Zdrowia, Fundacja Bank Mleka Kobięcego, 2017
13. Pierwsze badanie noworodka. Propedeutyka neonatologii. Podręcznik dla studentów kierunków medycznych. Red. Prof. dr. sc. Milan Stanojević i prof. dr hab. n. med. Bożena Kociszewska Najman. WUM. Wydawnictwo Harde, 2023
14. Dutkiewicz A. Dietetyka w zaburzeniach odżywiania u dzieci i młodzieży. PZWL, Warszawa, 2024

Uzupełniająca

1. Czasopisma: Standardy Medyczne – Pediatria (<https://www.standardy.pl>)

2. Bożena Kociszewska-Najman (red). Podstawy neonatologii dla studentów. Warszawa 2017.
3. Wilińska M. Laktacja – Kompendium dla praktyków. Tom 1 i 2. PZWL, Warszawa 2022/2023.

7. SPOSOBY WERYFIKACJI EFEKTÓW UCZENIA SIĘ

Symbol przedmiotowego efektu uczenia się	Sposoby weryfikacji efektu uczenia się	Kryterium zaliczenia
Np. A.W1, A.U1, K1	Pole definiuje metody wykorzystywane do oceniania studentów, np. kartkówka, kolokwium, raport z ćwiczeń itp.	Np. próg zaliczeniowy
E_W13, E_W14, E_W31, E_W44, E_U06, E_U20, E_U21, E_U65	a) Forma zaliczenia przedmiotu: 1) Kolokwia wejściowe z materiału wykładowego i seminaryjnego (zakres podany przy seminarium) - kolokwium zalicza 60% możliwych do zdobycia punktów. Student zostaje dopuszczony do egzaminu, jeśli uzyska ze wszystkich kolokwium <u>średnią</u> punktów odpowiadającą min 60%. Studenci, którzy uzyskają <u>średnią sumę %</u> ze wszystkich kolokwium > 92% oraz będą mieli <u>każde</u> kolokwium zaliczone na min 60% zostaną zwolnieni z egzaminu końcowego z oceną bardzo dobrą (5,0). Student, który nie uzyskał średniej sumy 60% ze wszystkich kolokwium pisze kolokwium wyjściowe z całego materiału (zalicza je 60% możliwych do zdobycia pkt). 2) Zaliczenie z zakresu praktyki – przygotowywanie prac zleconych przez wykładowcę, omówione i dyskutowane podczas zajęć. 3) Obecności Student może mieć na zajęciach jedną nieusprawiedliwioną nieobecność, nie ma wówczas możliwości pisania zaległego kolokwium wejściowego (powinien uzyskać średnią z pozostałych kolokwium min 60% do zaliczenia z uwzględnieniem nieobecności). Studenci z usprawiedliwionymi nieobecnościami mogą zaliczyć zaległe kolokwia wejściowe. 4) Spóźnienia dopuszcza się maksymalne spóźnienie na zajęcia wynoszące 15 min, po tym czasie student może nie być wpuszczony na zajęcia i otrzymuje nieobecność nieusprawiedliwioną. 5) Egzamin elektroniczny z całego materiału – zalicza 60% możliwych do zdobycia punktów. W przypadku niezaliczenia egzaminu przysługuje drugie podejście (termin poprawkowy, ta sama forma i próg zaliczenia), niezaliczenie egzaminu poprawkowego powoduje konieczność podejścia do egzaminu komisyjnego (ustny przed komisją)	60%

8. INFORMACJE DODATKOWE

Kontakt do koordynatora przedmiotu:

dr hab. n med. i n o zdr. Aneta Czerwonogrodzka-Senczyna
Zakład Dietetyki Klinicznej, ul. Ciołka 27, 01-445 Warszawa, pokój 54 (sekretariat zakładu: Anna Mierzejewska, p.212, II piętro, tel. 22 877-35-97)
e-mail: aneta.czerwonogrodzka@wum.edu.pl bądź przez aplikację Teams

Zajęcia odbywają się według planu umieszczonego na stronie internetowej Zakładu Dietetyki Klinicznej: <http://www.zdk.wum.edu.pl>. Przy Zakładzie Dietetyki Klinicznej działa Studenckie Koło Naukowe Dietetyków.

Klinika Neonatologii i Chorób Rzadkich Uniwersyteckiego Centrum Klinicznego Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego ul. Żwirki i Wigury 63A, 02-091
Szczegółowe informacje o przygotowaniu do zajęć umieszczane będą na stronie Kliniki Neonatologii i Chorób Rzadkich (e-mail: neonatologia@wum.edu.pl, tel.: +4822/3179343).

W KLINICE NEONATOLOGII I CHOROÓB RZADKICH OBOWIĄZUJE UBRANIE MEDYCZNE, OBUWIE NA ZMIANĘ ORAZ ZAKAZ NOSZENIA BIŻUTERII, TIPSÓW I POMALOWANYCH PAZNOKCI!!!

W Klinice Neonatologii i Chorób Rzadkich prowadzone jest Studenckie Koło Naukowe ProNeo.

Studentów obowiązuje tajemnica dotycząca pacjentów oraz dokumentacji medycznej. Nie wolno wykonywać zdjęć i nagrywać filmów przedstawiających pacjenta, wykonywane procedury medyczne oraz dokumentację medyczną.

Przy Zakładzie Biologii Medycznej działa koło naukowe AGAR. Szczegółowe informacje znajdują się na stronie: <https://biologiamedyczna.wum.edu.pl/studenckie-koło-naukowe-agar-przy-zakładzie-biologii-medycznej>

Załącznik nr 4B do Procedury opracowywania i okresowego przeglądu programów studiów
(stanowiącej załącznik do Zarządzenia nr .../2024 Rektora WUM z dnia2024 r.)

Prawa majątkowe, w tym autorskie, do sylabusa przysługują WUM. Sylabus może być wykorzystywany dla celów związanych z kształceniem na studiach odbywanych w WUM. Korzystanie z sylabusa w innych celach wymaga zgody WUM.

UWAGA

Końcowe 10 minut ostatnich zajęć w bloku/semestrze/roku należy przeznaczyć na wypełnienie przez studentów
Ankiety Oceny Zajęć i Nauczycieli Akademickich